: スロ

ב א מיי׳ פ״ב מהלכות בית הבחירה הלכה ה: הבחירה שם פ"א הלכה יג יג ב מיי שם פ"א הלכה יג ופ"ב שם הלכה טו:

תורה אור השלם

 וְנָסָע אֹהֶל מוֹעֵד מַחֲנַה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמְּחֲנֹת כַּאֲשֶׁר יַחֲנוּ כַּן יִּפְעוּ אִישׁ עַל יְדוֹ יַחֲנוּ כַּן יִפְעוּ אִישׁ עַל יְדוֹ במדבר ב. יז לדגליהם: ַרַנְפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלֶּלֶה: לא תִבְנֶה אֶתְהָן נְּזִית כִּי חַרְבְּךְּ תַּנְפְתָּ עָלֶיהָ וַתְּחַלֵּלֶה: שמות כ, כב

שמות נ, כב . 3. וְבְנִיתִ שָׁם מוְבַּחַ לִּיהֹנְה אֱלֹהֶיףְ מִוְבַּח אֲבָנִים לֹא תְנִיף עֵלֶיהָם בָּרְזֶל: דברים כז, ה 4. אַבְנִים שְׁלָמוֹת תְּבְנָה אָת יהוה אלהיר והעלית יְעְלְיוּ עוֹלת לִיהֹוְה אֱלהֶיף: דברים כז, ו

דברים כז, ו 5. יְהוּדָה וְישְׁרָאֵל רְבִּים בָּחוֹל אֲשֶׁר עֵל הַיָּם לְרב אַכְּלִים וְשׁתִּים וְשְׁמַחִים: מ״א ד, כ 6. כָל הַקְּהָל בְּאָחָד אַרְבָּע רְבוֹא אַלְפָּיִם שְׁלֹשׁ מָאוֹת רְבוֹא אַלְפָּיִם שְׁלֹשׁ מָאוֹת עזרא ב. סד

מוסף רש"י

, שיתין. חלל שתחת המזכח כנגד מקום הנסכים (סובה מש.): מקום הנסכים (פוכה מט.): כיפים. אולמים ארקמלו"ט (לעיל נח.). כמין בניינים ואולמות (יבמות :(;כא

שימה מקובצת מהו דתימא כו'. פ"ה שפרקו . המשכן הקרשים והיריעות יהמובח היים. זהו לפי שיטחו דלעיל יאמוצה קיים: זה כפי שיפות לעים. דאינו נפסל אפילו כי הסיר הקלעים. וקשה דהיכי קאמר אע״פ שנסע אחל מועד הוא ולא נפסל ביוצא, [הא] אין לד יולא גדול מזה כיוו דמחוסר הלעים הוא. אלא יש לפרש לאחר הקרשים, אבל הקלעים הקרשים, אבל הקלעים במקומן. וא״ת מאי קמ״ל פשיטא דלא מיפסל משום יוצא הואיל והקלעים קיימין, וי"ל כיון דאין הקלעין קדושים אלא מחמת המשכן . א״כ משנסתלה הדושת שפנוכן, מיל משפפונק קדושנ המשכן בטלה קדושת קלעים ושייך משום יוצא, קמ"ל אף על פי שוסע אהל מועד הוא הקלעים כיון שלא נסתלקו, וההיא דשתי הלחם מיירי שנסתלקו הקלעים דמיפסלי משום תנקו הקלעים לתיפסני תנום (תום' מהר"פ): מובח של שת היה חלול ומלא אבנים. 651 וכמו כן במדבר נמי היו ממלאין אומו בחנייתן, והאש של שמים היה מונח על השפה, וכשהיו נושאין אותו היו כופיו עליו פסכתר כדי שלא ישרוף (תו"א): תוד"ה ארבע אמות כו' (חו"א): לר"ת כו'. דע"כ לומן לרנע אמות שהוסיפו בדרום היה בחלהו ממת שמשפים הירוט מים במתקן של טורף, דמי בחלקו של יהודה למ הוכשר למזבח, ולעיל אתריען שלמ היה לו יסוד בבית ראשון מן הדרום לפי שלא היה בחלקו של טורף. לכך נראה דגרסי' מן הלפון כו', אלא ל מש ל הצל הי לכן הילש כו, מוכן [קשה כו]. לכך נראה כגירסת רש"י דרום ומערב, והגיע עד חלקו של יהודה, שבבית ראשון היה לו יסוד לרותית, אל בל במורח לא היה לו יסוד לפי שהיה בחלהו של יהודה.

ולאחר שיפרקו הלוים את המשכן. אגל המונח וקלעי החלר במקומן אבל נסע מכל וכל אין מחנה שכינה קיים לגבי קדשי קדשים כדפרי׳ ולחם הפנים נפסל ביוצא כדאמר התם ^{ח)} במסולק מסידור השלחן דכ״ע לא פליגי דנפסל ביוצא ועוד דאי נפרק מכל

וכל תיפוק לי דמיפסל מטעם פגימת המזבח וא"ת ובמנחות (דף נה.) אמאי

תלי טעמא ביוצא בלחם הפנים תיפוה לי משום פגימת המובח ואי בו חזרו והעמידו בו ביום ואז יאכלוהו הא כיון שנדחה אינו חוזר ונראה לאכול וכ"ת ש) חד מתרי טעמי נקט א"כ היכי דייק התם ש"מ יש סילוק מסעות בלילה דאי ס"ד ביום מאי איריא משום יולא תיפוק לי דאיפסול ליה בלינה וי"ל דודאי סילוק מסעות פוסל או משום יוצא או משום פגימת המזבח והתם דייק אם היה נפסל משום לינה הודם סילוה נמלא דלא היה המסע פוסל: אע"פ שנסע אהל מועד הוא. וא"ת גפ' שתי הלחם (מנחות דף נה.) דמעיקרא פליגי באן בלחם הפנים במסולה אם נפסל במסעות דמ"ד אינו נפסל דרש מדכתיב ונסע אהל מועד אע"פ שנסע אהל מועד הוא אפילו למחנה שכינה ואידך ההוא לדגלים אתא אמאי לא משני דאינטריך לדרשה דהכה הו למחנה ישראל כבו דקיים כדאמר פ' בתרא ולקמן קטו:ן ותירץ ה"ר חיים דלפי סברתו קמהדר ליה דס"ל דלא נריך קרא לדרשא דהכא ולדרשא דפ׳ בתרא כיון דאית ליה דאפי׳ כי ליכא לא מזבח ולא קלעים אפי׳ לחם הפנים שהוא קדשי קדשים לא מיפסיל דקרינא ביה מחנה שכינה קיים ולכך משני דלדגלים הוא דאתא וא"ת היכי תיסק אדעתא למימר התם דמסולק כשר ביוצא מ״מ הא מסולק מיפסיל בפגימת מזבח וכי תימא כשחזרו והעמידו המשכן בו ביום ואיך יאכלוהו הא כיון דנדחה שוב אינו חוזר ונראה וי"ל דלא קיימא ההיא מסקנא א"נ אפי׳ בשעת בו שנשאו בכתף מובח הוא כיון בין דאמר אע"פ שנסע אהל מועד הוא: ארבע אמות מן הדרום וד' אמות מן המערב. כך גירסת

הקונטרם וקשה לר"ת דא"ל כהו היה המובח ד' אמות ביו בחלקו של יהודה דמסתמא בבית ראשון לא היה יסוד

לחרן דרומית מזרחית לפי שלא היה בחלקו של טורף כדאמר פ׳ איזהו מקומן (לעיל נג:) ואם בבית שני הוסיפו בדרום א"כ בנו בחלקו של יהודה וגרס ר"ת מן הלפון מן המערב והכי תנן במס' מדות (פ"ג מ"א)

ולאחר שיפרקו הלוים את המשכן ⁶מהו דתימא איפסיל להו ביוצא קא משמע לן ואימא הכי נמי אמר קרא ונסע אהל ф מועד יאף על פי שנסע אהל מועד הוא אמר רב הונא או אמר רב מזבח של שילה של אבנים היה דתניא בו ר"א בן יעקב אומר מה תלמוד לומר יאבנים יאבנים ⁴אבנים שלש פעמים אחד של שילה ואחד של נוב וגבעון ובית יו עולמים מתיב רב אחא דו בר אמי יאש שירדה מן השמים בימי משה לא נסתלקה מעל מזבח הנחושת אלא בימי שלמה ואש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה עד שבא מנשה וסילקה ואם איתא מעיקרא הוא דאיםתלק ליה הוא דאמר 🗈 כרבי נתן דתניא רבי נתן אומר מובח של שילה של נחושת היה חלול ומלא אבנים ר"נ בר יצחק אמר מאי לא נסתלקה לא נסתלקה לבטלה מאים היא רבנן אמרי שביבא הוה משדרא רב פפא אמר אושפיזא הוה נקט וזימנין הכא וזימנין הכא תנן התם יוכשעלו יבני הגולה הוסיפו עליו ד' אמות מן הדרום זו וד' אמות מן המערב כמין גמא מאי מעמא אמר רב יוסף משום דלא ספק אמר ליה אביי השתא מקדש ראשון דכתיב ביה ⁵יהודה וישראל רבים כחול אשר על (שפת) הים ספק מקדש שני דכתיב ביה •כל הקהל כאחד ארבע רבוא לא ספק א"ל התם אש של שמים מסייעתן הכא אין אש של שמים מסייעתן כי אתא רבין אמר ר"ש בן פזי משום יי בר קפרא שיתין הוסיפוי מעיקרא סבור מזבח אדמה שהוא סאטום באדמה או ולבסוף סבור שתיה כאכילה ומאי מזבח אדמה ישהוא יב מחובר באדמה ישלא יבננו לא ע"ג כיפים

מהו דמימא כו'. כלומר ולא אכילה משנעקר המזבח אתא לאשמועינן אלא אכילת קדשי קדשים בלא קלעים אתא לאשמועינן דלא תימא כיון שנסתלקו קלעים יש כאן פסול יולא: אבנים ג"פ. אם מזבח אבנים וגו' מזבח אבנים לא תניף [וגו'] אבנים שלמות תבנה וגו': נוב וגבעון. חד חשיב להו דשניהח

במה ואינן קדושים: לא נססלהה. שבשעת המסעות יי כופין עליו פסכתר ומניחין אותה במקומה: אלא בימי שלמה. שנסתלקה משם למזבח אבנים שעשה שלמה: עד שבה מנשה וסילקה גרם: ואם איתא מעיקרא הוא דחיסחלק. משהוקם המשכן בשילה ובנו מזבח אבנים הוזקקה להסתלק ממזבח של נחשת: הוא דאמר. רב הונא דאמר כרבי נתן. והא דלא אמרי׳ הוא דאמר כר"א בן יעקב משום דר׳ נתן הוא דשמעי׳ ליה בהדיא מעשה יו היה כך אבל מדר"א בן יעקב לא שמעינן אלא דהוכשר בשל אבנים: לה נסתלקה לבטלה דו. שתהא בטילה ממובח הנחושת לגמרי: שביבה שו הוה משדרת. כשהיו מקטירין על של אבנים היו זיהים ולהבות יולאות מאש שמים שעל מובח הנחשת של משה שחף הוא מונח שם: פנו הפס. במסכת מדות ר' יוסי אומר בתחילה בימי שלמה לא היה אלא כ״ח בו (h) כונס ועולה יסוד וסובב ומקום קרנות ומקום הילוך עד שהיה מקום המערכה כ׳ על כ׳ וכשעלו בני הגולה הוסיפו עליו כו' נמצא יסודו ל"ב על ל"ב ומהום מערכתו כ"ד על כ"ד: גמא. גימל יוונית עשויה כמין כף פשוטה שלנו כדפרישית יו דרום ומערב: הכח. במקדש שני חין חש של שמים מסייעתן כדילפינן בפ"ק דיומא (דף כא:) וארלה בו ואכבד וחגי אן מחוסר ה' אלו ה' דברים שחסר מהדש שני ואש אחד מהן ואמרינן התם מיהוי הוה סיועי לא מסייעא: שיחין הוסיפו. קרן מערבית דרומית הוסיפו למשכה לדרום ולמערב יחן ששם היו מנסכין נסכים כדאמרינן (התם) במתני' דלקמן (דף סג.) ובימי שלמה היה כמין בור כרוי אצל המזבח באותה

זוית לירד הנסכים בתוכו ויורדין מן המזבח ולרלפה יש ושותתין שם והם קלטו אותו הבור לתוך המזבח ועשו נקבים כנגדן בראש המזבח לירד הנסכים שם: אטום באדמה. שלא יהא

חלול: שתיה כחכילה. מה חכילה מתעכלת במובח חף שתיה תבלע במובח: אמר

וקשה דהא מסקי׳ הכא דמשום שימין הוסיפו שיהא הבור קלוט ₪ מתוך המזבח ושיתין בדרום היו כדתגן בפירקין (לקתן פג.) בג׳ דברים היתה קרן מערבית דרומית משמשת למעלה ניסוך המים והיין בחו ועוד תנן במסכת מדות (פייג מייג) מקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש עליה שבה יורדין לשיתין ומלינו למידחק ברוח מערבית היה ללד קרן דרומית אבל קשה עוד תניא בשו במעילה פרק ולד חטאת (דף יא:) ומייתי לה בסוכה פרק לולב (דף מט.) לול קטן היה בלד מערבו של כבש אחד לשבעים שנה פרחי כהונה יורדין לשם ומביאין משם יין קרוש לכך נראה כגירסת הספרים דגרסי דרום ומערב ובבית ראשון היה להם יסוד לדרום שהיה משוך בחלקו של טורף חוץ מרוח מזרחית שלא נשתנה שהיה בלא יסוד (עד) חלקו של יהודה כמו בבית שני וקראי דממעטי בפרק איזהו מקומן (לעיל דף נג:) קרן שאין לה יסוד משום בית שני נאמרו אי נמי אף בבית ראשון לא חשיב קרן דרומית קרן כיון דלא הוה ליה יסוד משני לדדין כגון בלד מורח אי נמי לפי שהיה עתיד להיות בלא יסוד בבית שני לא היו נותנין דמים בו כמו במזבח של משה לפי שהיה עתיד להיות בלא יסוד בבית עולמים:

ל) [לקמן קטו:], ב) [שם מנחות לה.], ג) סדר עולם פ׳ לתמות מהן, אד סוות עונט פי טו ת"כ ויקרא נדבה פ"ה ה"י, ועי' צו פ"ב ה"י, ירוש' יומא ספ"ד, ד) מדות לה: [פ"ג מ"ח], . עי' ירוש' סוטה פ"ה ה"ב (**ס** סנהדרין פ"א ה"ב, ו) [לעיל נמ.], ו) ת"כ צו פ"ב ה"י, ק) מנחות צה., ע) ע' יבמות

הגהות הב״ח

(h) רש"י ד״ה תנן התם וכו׳ לאהיה אלא כ״ח וכונם אמה יסוד כל"ל ותיבת ועולה נמחק:

שינויי נוסחאות א] נ"ל רב חסדא (*ש"מ, רש"י כי"פ): ב] ל"ל תניא נמי הכי, וכ״א בילקוט פרשת יתרו רמז ש״ו (הגרי״ב. וכ״ה בש״מ וכי״צ): ג] ואחד של בית עולמים : ר] רב אחדבוי (*ש"מ): ד] רב אחדבוי (ה] דאמר כי האי תנא דתניא ר׳ יוסי (כי"צ): ו] כ"ל היכי הוה (שחכ"י): ו] כ"ל היכי הוה (שחכ"י): ו] בכי"מ מן הצפון. וכ"ה במדות לה ע"ב וע' תוד"ה לרבע: ה] תיבות הכא אין אש של שמים מסייעתן ליתח של שמים מסייעתן . נכי״מ: מ] משום שיתיו הוסיפו לפי תושן משום שיתין הוסיפו כלייל, ותיכות בר קפרא נתחק (שחכ"י). ובכי"מ משום ר' יהושע בן לוי: י) בכי"ל נוסף מעיקרא מאי סבור ולבסוף מאי סבור: יא] 5"ל כאדמה ה ב ב). בן שיהא ה לעיל נח ע"א): מעשה כל"ל (ש"מ): ר] נכי"פ ובטלה: מו] נכי"פ כמו שביבין דנור הוה וכו׳ מז] אלא כ״ח על כ״ח וכונס אלא כי וו על כי וו זכונט לה כל"ל (צ"ק): יו] כדמפרש הדרום ומן המערב (ב"ש): ולמערב כדאמרינן ששם כל"ל (ש"מ): ימ] לרצפה ושותתין שם ובני הגולה ושחתהן שם ובני הגולה. הוסיפו בבנין עד שהיה אותו הבור קולט לתוך המזבח ופתחו נקבים כנגדו בראש המזבח לירד הנסכים שם. כל״ל השאר נמחק (*ש"מ): ב] מתינת ואי עד וכ"ת מוקף בחלאי לבנה, וצב"ש נרשם שהוא תוספת: ובב"ש נרשם שהוא תוספת: י מעיקו אי הממק (שינו). כב] ישראל ולקדשים קלים בדאמרינז בפי בתרא כל"ל י אנו אל בשי בונו א לכל ע"פ" (ב") בג"ק: כגן בשעה שנושאין ב"ר": כגן באמר ב"ר" (ב"ל כמאן דאמר : כה] נ"ל דע"כ (שמכ"י) וואינו ענין לתוס' מהר"פ כפי שערבו הדברים בד' וילנא אות כג]: כו] ד' אמות. כן מקנו בדפ' שלנו ע"פ בה"ז. אבל בס"י הגי' מה מערכה, וכ"ה בנ"ם וח"נ. יהכל אחד עיי"ש. בון ל"ל קולט והכל ממד ע" עו בין עד היין ותנן בתוך (ש"מ): כח] והיין ותנן במס' מדות למטה בריצפה באותו הקרן מקום היה כו'